

SEJM
RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ
IV kadencja
Prezes Rady Ministrów
RM 10-46-05

Druk nr 3866
Warszawa, 29 marca 2005 r.

Pan
Włodzimierz Cimoszewicz
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

Szanowny Panie Marszałku,

Na podstawie art. 118 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. przedstawiam Sejmowi Rzeczypospolitej Polskiej projekt ustawy

**- o zmianie ustawy - Kodeks
postępowania karnego.**

W załączeniu przedstawiam także opinię dotyczącą zgodności proponowanych regulacji z prawem Unii Europejskiej.

Jednocześnie uprzejmie informuję, że do prezentowania stanowiska Rządu w tej sprawie w toku prac parlamentarnych został upoważniony Minister Sprawiedliwości.

Z szacunkiem

(-) Marek Belka

U S T A W A

z dnia

o zmianie ustawy – Kodeks postępowania karnego

Art. 1. W ustawie z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks postępowania karnego (Dz.U. Nr 89, poz. 555, z późn. zm.¹⁾) art. 464 otrzymuje brzmienie:

„Art. 464. § 1. Strony oraz obrońcy i pełnomocnicy mają prawo wziąć udział w posiedzeniu sądu odwoławczego rozpoznającego zażalenie na postanowienie kończące postępowanie oraz na zatrzymanie. Mają oni prawo do udziału w posiedzeniu sądu odwoławczego także wtedy, gdy przysługuje im prawo udziału w posiedzeniu sądu pierwszej instancji.

§ 2. W innych wypadkach sąd odwoławczy może zezwolić stronom lub obrońcy albo pełnomocnikowi na wzięcie udziału w posiedzeniu.

§ 3. Przepis art. 451 stosuje się odpowiednio, gdy przedmiotem posiedzenia ma być rozpoznanie zażalenia na postanowienie kończące postępowanie lub na zatrzymanie.”.

Art. 2. Ustawa wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.

¹⁾ Zmiany wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 1999 r. Nr 83, poz. 931, z 2000 r. Nr 50, poz. 580, Nr 62, poz. 717, Nr 73, poz. 852 i Nr 93, poz. 1027, z 2001 r. Nr 98, poz. 1071 i Nr 106, poz. 1149, z 2002 r. Nr 74, poz. 676, z 2003 r. Nr 17, poz. 155, Nr 111, poz. 1061 i Nr 130, poz. 1188, z 2004 r. Nr 51, poz. 514, Nr 69, poz. 626, Nr 93, poz. 889, Nr 240, poz. 2405 i Nr 264, poz. 2641 oraz z 2005 r. Nr 10, poz. 70.

UZASADNIENIE

Policja, na zasadzie art. 244 § 1 Kodeksu postępowania karnego, ma prawo zatrzymać osobę podejrzaną, jeżeli istnieje uzasadnione przypuszczenie, że popełniła ona przestępstwo, a zachodzi uzasadniona obawa ucieczki lub ukrycia się tej osoby albo zatarcia śladów przestępstwa bądź też nie można ustalić jej tożsamości. Zatrzymanemu przysługuje zażalenie do sądu, w którym może on domagać się zbadania zasadności, legalności oraz prawidłowości zatrzymania.

Wobec braku szczególnych unormowań dotyczących rozpoznawania przez sąd zażalenia na zatrzymanie, zastosowanie w tym względzie mają przepisy ogólne dotyczące postępowania odwoławczego i zażaleń, zawarte w rozdziałach 48 i 50 Kodeksu postępowania karnego.

W myśl tych przepisów, a konkretnie przepisów art. 464 K.p.k., strony oraz obrońcy i pełnomocnicy mogą *ex lege* wziąć udział w posiedzeniu sądu odwoławczego rozpoznającego zażalenie tylko wówczas, gdy posiedzenie dotyczy rozpoznania zażalenia na postanowienie kończące postępowanie. W innych wypadkach sąd odwoławczy może zezwolić stronom lub obrońcy albo pełnomocnikowi na wzięcie udziału w posiedzeniu, jednak wymienieni nie mają legitymacji do skutecznego domagania się udziału.

Wskazany tryb rozpoznawania zażalenia dotyczy nie tylko zażalenia na zatrzymanie dokonane przez Policję na zasadzie art. 244 § 1 K.p.k., ale również rodzajów zatrzymania przewidzianych w innych przepisach Kodeksu postępowania karnego i w przepisach innych ustaw, które w zakresie zaskarżenia zatrzymania nakazują odpowiednio stosować przepisy Kodeksu postępowania karnego.

Ma on więc zastosowanie przy rozpoznawaniu zażaleń na zatrzymanie przewidziane w:

- art. 247 § 1 i 3, art. 290 § 2, art. 376 § 1, art. 377 § 3 i art. 382 Kodeksu postępowania karnego,

- art. 15 ust. 1 pkt 2a i 3 ustawy z dnia 6 kwietnia 1990 r. o Policji (Dz. U. z 2002 r. Nr 7, poz. 58, z późn. zm.),
- art. 150 § 1-4 Kodeksu karnego skarbowego,
- art. 13 ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 16 marca 2001 r. o Biurze Ochrony Rządu (Dz. U. z 2004 r. Nr 163, poz. 1712, z późn. zm.),
- art. 11a ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 28 września 1991 r. o kontroli skarbowej (Dz. U. z 2004 r. Nr 8, poz. 65, z późn. zm.),
- art. 20 ust. 2 ustawy z dnia 9 lipca 2003 r. o Wojskowych Służbach Informacyjnych (Dz. U. Nr 139, poz. 1326, z późn. zm.),
- art. 23 ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 24 maja 2002 r. o Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego i Agencji Wywiadu (Dz. U. Nr 74, poz. 676, z późn. zm.),
- art. 17 ust. 1 pkt 4 ustawy z dnia 24 sierpnia 2001 r. o Żandarmerii Wojskowej (Dz. U. Nr 123, poz. 1353, z późn. zm.),
- art. 18 ust. 1 pkt 3 i 5 ustawy z dnia 26 kwietnia 1996 r. o Służbie Więziennej (Dz. U. z 2002 r. Nr 207, poz. 1761, z późn. zm.),
- art. 101 ust. 1 ustawy z dnia 13 czerwca 2003 r. o cudzoziemcach (Dz. U. Nr 128, poz. 1175, z późn. zm.),
- art. 38 ust. 1 ustawy z dnia 4 września 1997 r. o dyscyplinie wojskowej (Dz. U. z 2002 r. Nr 42, poz. 370, z późn. zm.),
- art. 40 § 1 ustawy z dnia 26 października 1982 r. o postępowaniu w sprawach nieletnich (Dz. U. z 2002 r. Nr 11, poz. 109, z późn. zm.),
- art. 40 ust. 1 ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2002 r. Nr 147, poz. 1231, z późn. zm.).

Trybunał Konstytucyjny w wyroku z dnia 6 grudnia 2004 r. sygn. SK 29/04 orzekł, że art. 464 § 2 w związku z art. 464 § 1 oraz art. 246 § 1 i 2 Kodeksu postępowania karnego jest niezgodny z art. 45 ust. 1, art. 41 ust. 2 zd. 1 i art. 42 ust. 2 Konstytucji

Rzeczypospolitej Polskiej przez to, że nie gwarantuje zatrzymanemu lub jego obrońcy albo pełnomocnikowi wzięcia udziału w posiedzeniu sądu rozpatrującego zażalenie na zatrzymanie.

Jakkolwiek Trybunał Konstytucyjny zakwestionował konstytucyjność przepisu art. 464 § 2 K.p.k. w określonym zakresie, to usunięcia wadliwości stanu prawnego dokonać należy przez nowelizację przepisu art. 464 § 1 i § 3 K.p.k.

Rzecz bowiem w tym, że przepis art. 464 § 2 K.p.k. ma zastosowanie do posiedzenia w sprawie rozpoznania zażalenia na zatrzymanie dlatego, gdyż brak jest pozytywnej regulacji prawnej, upoważniającej strony, obrońców i pełnomocników do wzięcia udziału w posiedzeniu sądu odwoławczego.

O prawie stron, obrońców i pełnomocników do wzięcia udziału w posiedzeniu traktuje natomiast przepis art. 464 § 1 K.p.k., ustanawiając prawo uczestniczenia w posiedzeniu sądu odwoławczego rozpatrującego zażalenie na postanowienie kończące postępowanie. Projektowana nowelizacja przewiduje rozszerzenie uprawnienia, o którym mowa w art. 464 § 1 K.p.k., także w odniesieniu do posiedzenia sądu odwoławczego rozpoznającego zażalenie na zatrzymanie.

Projektowana nowelizacja art. 464 § 3 K.p.k. ma na celu zapewnienie możliwości uczestnictwa zatrzymanego w posiedzeniu sądu rozpoznającego zażalenie na zatrzymanie. Odpowiednie zastosowanie przepisu art. 451 K.p.k. ma bowiem taki skutek, że sąd odwoławczy, na wniosek zatrzymanego, ma obowiązek sprowadzić zatrzymanego na posiedzenie, chyba że uzna za wystarczającą obecność jego obrońcy. W sytuacji, gdy zatrzymany nie ma obrońcy, sąd, jeżeli nie zarządzi sprowadzenia zatrzymanego, wyznacza zatrzymanemu obrońcę z urzędu.

Projektowana nowelizacja czyni więc zadość wymogom konstytucyjnym jakie Trybunał Konstytucyjny wskazuje w wyroku sygn. SK 29/04 w odniesieniu do trybu rozpoznawania zażalenia na zatrzymanie przez Policję osoby podejrzanej o popełnienie przestępstwa.

Ma również ten walor, że znowelizowane przepisy będą miały zastosowanie przy rozpoznawaniu przez sąd zażaleń na zatrzymanie dokonane na podstawie

wymienionych wcześniej innych przepisów Kodeksu postępowania karnego oraz innych ustaw.

Przepis art. 467 § 1 K.p.k. uprawnia natomiast do odpowiedniego stosowania przepisów rozdziału 50 Kodeksu postępowania karnego do zażalenia na czynności, a zatrzymanie, o którym mowa w art. 244 § 1 K.p.k., jest czynnością dokumentowaną spisaniem protokołu z zatrzymania.

W myśl znowelizowanych przepisów prawo do wzięcia udziału w posiedzeniu sądu odwoławczego rozpoznającego zażalenie na zatrzymanie będzie miał zatrzymany, jako osoba, której przysługuje zażalenie, jego obrońca lub pełnomocnik oraz prokurator.

Przy rozpoznawaniu zażalenia na zatrzymanie zbędny jest udział organu, który dokonał zatrzymania. Zażalenie do sądu na zatrzymanie jest bowiem instytucją gwarancyjną, stanowiącą realizację prawa zatrzymanego, wynikającego z art. 41 ust. 2 Konstytucji RP.

OCENA SKUTKÓW REGULACJI

Projektowana ustawa spowoduje, że o terminie posiedzenia sądu rozpoznającego zażalenie na zatrzymanie trzeba będzie z reguły powiadomić 2 osoby za pomocą zawiadomienia doręczanego pocztą. Koszt jednego zawiadomienia wysłanego listem poleconym za zwrotnym poświadczaniem odbioru wynosi 5,60 zł, zaś koszt ewentualnego konwoju zatrzymanego wyliczać należy w oparciu o przepisy

rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 18 czerwca 2003 r. w sprawie wysokości i sposobu obliczania wydatków Skarbu Państwa w postępowaniu karnym (Dz. U. Nr 108, poz. 1026, z późn. zm.).

Z danych statystycznych Ministerstwa Sprawiedliwości wynika, że średnio odbywa się rocznie 4.000 posiedzeń w sprawie rozpoznania zażalenia na zatrzymanie. Zatem projektowana nowelizacja spowoduje roczne wydatki z budżetu państwa w wysokości 1520000 zł. Wydatki te znajdują pokrycie w budżecie państwa w części, której dysponentem jest Minister Sprawiedliwości.

Projekt ustawy został skonsultowany z Sądem Najwyższym, Krajową Radą Sądownictwa, Naczelną Radą Adwokacką, Krajową Radą Radców Prawnych. Uwagi do projektu zgłosił jedynie Pierwszy Prezes Sądu Najwyższego. Podnosi on mianowicie, że dopuszczenie do udziału w posiedzeniu wszystkich stron, w tym również pokrzywdzonego i jego pełnomocnika nadmiernie skomplikuje i wydłuży w czasie rozpoznanie zażalenia na zatrzymanie. Uwaga ta nie mogła zostać uwzględniona w świetle wymogów, jakie dla postępowania w sprawie rozpoznania zażalenia na zatrzymanie wynikają z powołanego wcześniej wyroku Trybunału Konstytucyjnego. Jeżeli bowiem pokrzywdzony na określonym etapie postępowania karnego ma uprawnienia do udziału w postępowaniu, to nie można wyłączać tych uprawnień w odniesieniu do poszczególnych czynności.

Projektowana ustawa nie wywoła natomiast skutków na rynku pracy, w sferze konkurencyjności wewnętrznej i zewnętrznej gospodarki oraz pozostanie bez wpływu na sytuację i rozwój regionalny.

URZĄD
KOMITETU INTEGRACJI EUROPEJSKIEJ
SEKRETARZ
KOMITETU INTEGRACJI EUROPEJSKIEJ
SEKRETARZ STANU
Jarosław Pietras

Sekr.Min.JP- 916 /05/DP/kr

Warszawa, dnia 21/03/ 2005 r.

Pan
Aleksander Proksa
Sekretarz Rady Ministrów

Opinia o zgodności z prawem Unii Europejskiej projektu ustawy o zmianie ustawy – Kodeks postępowania karnego, wyrażona na podstawie art. 2 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 8 sierpnia 1996 r. o Komitecie Integracji Europejskiej (Dz. U. nr 106, poz. 494) przez Sekretarza Komitetu Integracji Europejskiej, Ministra Jarosława Pietrasa, działającego z upoważnienia Przewodniczącego Komitetu Integracji Europejskiej.

Szanowny Panie Ministrze

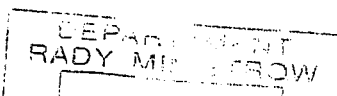
W związku z przedłożonym projektem ustawy (pismo nr RM-10-46-05) pozwalam sobie wyrazić następującą opinię:

Przedmiot projektowanej regulacji nie jest objęty zakresem prawa Unii Europejskiej.

Z poważaniem,
Z up. Sekretarza Komitetu
Integracji Europejskiej
PODSEKRETARZ STANU
T. Nowakowski
Tomasz Nowakowski

Do uprzejmej wiadomości:

Pan Andrzej Kalwas
Minister Sprawiedliwości

Tłoczono z polecenia Marszałka Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej

Skierowano do druku 11 kwietnia 2005 r.

Cena 0,39 zł + 22% VAT

